

Valsts augu
aizsardzības dienests

LAUKU NOVĒROJUMI VISAS SEZONAS ĢARUMĀ:

Periods no: 20.05.2017 Periods līdz: 30.05.2017 Kultūraugs: Visi ... Kaitīgais organisms: Visi ... Meklēt

[HTTP://NOVEROJUMI.VAAD.GOV.LV/KARTE](http://NOVEROJUMI.VAAD.GOV.LV/KARTE)

Kaitotājs (Atbilstošs stadijs)	Novērojuma datums	Novērojuma vieta	Konstatētie kaitīgie organismi
Vaiņavas auzas (1ra sākumstadijā) (23)	30.05.2017	Čukšenes novads, Čukšenes pagasts	Kaitiģi: Labība lapgrauži - Imago, izplatība: 0,00%, Invāzijas pakāpe: 1%
Uzskaites dzīvnieki (85)	30.05.2017	Straupes novads, Laukšņos pagasts	Kaitiģi: nav konstatēti
Kvieši, ziemas (1ra mezgli) (23)	30.05.2017	Kaļķu novads, Vārsēnu pagasts	Sīkstilbi: Kviešu tēva dzeltenplankumainība - Izplatība: 0,00%, Atbilstības pakāpe: 1% Kaitiģi: Labība lapgrauži - Imago, izplatība: 2,00%, Invāzijas pakāpe: 1. uz 1. apsk.
Krievmēroņi (Zaķiļānu sēņi) (85)	30.05.2017	Kaļķu novads, Čukšenes pagasts	Kaitiģi: nepasniegti / nav konstatēti
Lauka pļavas (Pirmās sējas tēva) (15)	30.05.2017	Straupes novads, Matīšu pagasts	Sīkstilbi: Tēva tēva sēnes - Imago, izplatība: 4,00%, Invāzijas pakāpe: 1 uz 1. apsk. Kaitiģi: Tēva tēva sēnes - Imago, izplatība: 100,00%, Invāzijas pakāpe: 2. uz 1. apsk. (1)
Kvieši, ziemas (Divi mezgli) (23)	30.05.2017	Straupes novads, Jēkabpils pagasts	Sīkstilbi: Kviešu tēva dzeltenplankumainība - Izplatība: 2,00%, Atbilstības pakāpe: 1% Kaitiģi: Labība lapgrauži - Kāpni, izplatība: 0,00%, Invāzijas pakāpe: 1%
Rūdi (Kāpni) (85)	30.05.2017	Straupes novads, Rūpju pagasts	Sīkstilbi: Sēņu tēva dzeltenplankumainība - Izplatība: 30,00%, Atbilstības pakāpe: 1% uz 1. apsk. (1) Kaitiģi: Sēņu tēva dzeltenplankumainība - Izplatība: 0,00%, Atbilstības pakāpe: 1%
Auzas (Ceturtais tēva) (14)	30.05.2017	Kaļķu novads, Vārsēnu pagasts	Sīkstilbi: Auzas tēva dzeltenplankumainība - Izplatība: 0,30%, Atbilstības pakāpe: 1%

Aktuālā informācija tiešsaistē no lauka—VAAD kaitīgo organismu attīstības novērojumi

Atbildīga augu aizsardzības līdzekļu lietošana

Atsākoties sezonas darbiem augiem kaitīgo organismu ierobežošanā, VAAD aicina lietošanai izvēlēties pēc iespējas tādus augu aizsardzības līdzekļus (AAL), kuri potenciāli rada mazāku

risku videi, cilvēku un dzīvnieku veselībai, kuri nav kvalificēti kā bīstami ūdens videi un kuros nav prioritāro bīstamo vielu saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens apsaimniekošanu.

Pirms miglošanas darbu uzsākšanas jāpievērš uzmanība laika apstākļiem. MK noteikumu Nr.950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi" 18.punkts paredz, ka apsmidzināt laukus drīkst tikai tad, ja vēja ātrums nepārsniedz četrus metrus sekundē; ja smidzinātājs aprīkots ar rūpnieciski komplektētām palīgierīcēm, kas mazina vēja ietekmi uz smidzinājumu, nodrošinot smidzinājuma nokļūšanu tikai uz paredzētās apstrādājamas virsmas augus atļauts apsmidzināt arī tad, ja vēja ātrums ir lielāks, bet nepārsniedz astoņus metrus sekundē.

VAAD atgādina – **AAL lietošanas operatoram**, veicot darbus uz lauka patstāvīgi jāseko vēja ātrumam un virzienam, uzsākot smidzināšanu, arī jāpārliedzinās, vai vēja virziens ir apsmidzināmā lauka virzienā, nevis virzienā uz kaimiņu laukiem. Palielinoties vēja ātrumam un mainoties virzienam, augu aizsardzības līdzekļu lietošana jāpārtrauc.

Par AAL lietošanu neievērojot vēja ātrumu, aizsargjostas no ūdens objektiem, kā arī par citiem pārkāpumiem vienlīdz atbildīgs ir gan saimniecības vadītājs, gan konkrētais darba darītājs—AAL lietošanas iekārtas operators.

Ticami meteoroloģiskie dati, veicot lauka apstrādi

Vēja stipruma noskaidrošanai lauksaimnieki var izmantot meteoroloģiskos datus, ko piedāvā Latvijas vides ģeoloģijas un metroloģijas centrs vai cits šādu pakalpojumu sniedzēji vai izmantot savā īpašumā esošās privātās iekārtas.

Lai nodrošinātu ticamu meteoroloģisko datu iegūšanu nepieciešams, lai iekārta, ar kuru veic mērījumu:

- ir atbilstoši uzstādīta;
- ir kalibrēta;
- tiktu pakļauta periodiskām apkopēm.

Meteoroloģisko datu iegūšanai paredzētajai iekārtai jābūt uzstādītai, ievērojot vides apstākļus, kas var ietekmēt datu iegūšanas kvalitāti. Iekārtas atbilstošu uzstādīšanu apliecina kompetentas institūcijas izsniegts atzinums.

Bez tam privāto meteoroloģisko iekārtu īpašniekiem regulāri jāveic kalibrēšana (atbilstības pārbaudi), jānodrošina atbilstoša ekspluatācijai un regulāru apkopju veikšanai. Atbilstības pārbaūžu intervālus nosaka Pasaules meteoroloģiskās organizācijas dokumenti, kā arī mērinstrumentu ražotāji. Kalibrēšanu var veikt institūcija, kas akreditēta šādas atbilstības novērtēšanas veikšanai.

Lai lauksaimnieks iegūtos meteoroloģiskos datus varētu izmantot kā pierādījumu gadījumā, kad ierosināta administratīvā pārkāpuma lieta, lauksaimniekam jāpievērš, ka iegūtie dati ir kvalitatīvi, t.sk. datu iegūšanā izmantotās iekārtas atbilst prasībām, kas izvirzītas kvalitatīvu datu ieguvei.

JAUNS IZAICINĀJUMS— LABĪBU VAIROGBLAKTIS

Linda Būcēna, VAAD Integrētās augu aizsardzības daļas vecākā referente, tālr.26402212

Latvijas lauksaimnieki, kam bija aizdomas par labības vairogblakts (*Eurygaster integriceps* Put.) radītiem bojājumiem 2016.gada graudu ražā, vērsās pie Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) ar lūgumu palīdzēt ierobežot šo kaitēkli.

Latvijā *Eurygaster integriceps* oficiāli nav konstatēts.

Labības vairogblakti uzskata par nozīmīgu kaitēkli Kazahstānā, Turcijā, Krievijā, Ukrainā, Balkānu, Ziemeļāfrikas un Tuvo Austrumu valstīs.

Kaitēklis var radīt vairāku veidu bojājumus: samazināt augu sāudzīnumu skaitu, kas var novest pie atsevišķu augu bojāejas, samazināt produktīvo stiebru skaitu, kā arī var samazināt grauda pārtikas kvalitātes vērtību un sēklas kvalitāti.

VAAD veic monitoringu ziemas kviešos

Tā kā līdz šim šāds kaitēklis Latvija nebija oficiāli konstatēts, VAAD Nacionālās sēklu kontroles laboratorijas eksperti veica pārbaudes un konstatēja kaitēkļa bojātus graudus 2016.gada vasaras kviešu sēklas materiālā, kas audzēts Jelgavas novadā. No tā secinām par kaitēkļa klātbūtni Latvijas laukos.

Lai gūtu šim kaitēklim oficiālu apstiprinājumu un jau savlaicīgi spētu reaģēt un risināt situācijas, VAAD kaitīgo organismu monitoringa inspektori šopavasār pastiprināti pievērsīs uzmanību šī kaitēkļa monitoringam ziemas kviešu sējumos visos Latvijas reģionos.

Konstatē vairogblakti *Eurygaster maura*

Kaitēkļu paraugos, kas ievākti šā gada 18.maijā ziemas kviešos, Dobeles novadā, VAAD Nacionālajā fitosanitārajā laboratorijas entomologs identificēja vairogblaktis *Eurygaster maura*. Tā ir ļoti radniecīga suga labības vairogblaktij *Eurygaster integriceps* Put., bojā ziemas un vasaras kviešus, miežus, rudzus, retāk auzas un kukurūzu un rada tādus pašus bojājumus graudaugiem visā veģetācijas perioda laikā. Dabā *E.maura* no *E.integriceps* var atšķirt vienīgi pēc pieaugušā īpatņa lieluma— *E.maura* ir 7—10 mm, bet

Vairogblakts *Eurygaster maura*.

Attēlam pievienota saite uz video, klikšķini

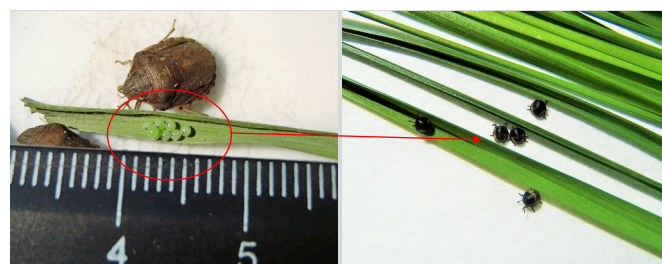
E.integriceps ir aptuveni 12 mm liela vairogblakts.

Kaitēkļa sugu precīzi var noteikt tikai laboratorijā. Atšķirība abu sugu bioloģijā ir tāda, ka vairogblakts *E.maura* no ziemo-

šanas vietām iznāk, kad gaisa temperatūra sasniedz +18...+19 °C, bet *E.integriceps* - jau pie +12...+13 °C un šis vairogblakts mātīte var izdēt 1,5 reizes mazāk oļiņas nekā *E.integriceps*, tāpēc graudaugiem nodara nedaudz mazākus postījumus agrās attīstības stadijās.

Pēc izšķilšanās pirmā un otrā auguma nimfas ir ļoti sīkas un grūti pamanāmas. Ceturrtā un piektā auguma nimfas ir kustīgas un barojas uz stiebiem un vārpām. Lielus pārtikas graudu kvalitātes zudumus nodara tieši pēdējā auguma nimfas un jaunās pieaugušās bruņublaktis, kas barojas uz graudiem piengatavības un dzelentgatavības fāzē.

VAAD lūdz arī agronomus un lauksaimniekus, gadījumos, ja šāds kaitēklis tiek konstatēts uz lauka, informēt tuvāko [VAAD reģionālo nodaļu](#).

Dobeles novadā ziemas kviešos konstatētā vairogblakts *Eurygaster maura* un viņas oļiņas.
Foto: 2017.gada 23.maijā

Tās pašas vairogblakts *Eurygaster maura* tikko izšķīlušās nimfas.
Foto: 2017.gada 30.maijā

VAAD ATGĀDINA:

Lietojiet augu aizsardzības līdzekļus atbildīgi!
Ķīmiskie augu aizsardzības līdzekļi lietojami tikai tad, ja pastāv reāli graudu kvalitātes pasliktināšanās draudi un sasniegts kaitīguma sliekšnis.